

Im Namen der Heiligsten Dreifaltigkeit

Am 9. Mai 1908 schlug während eines Gewitters ein Blitzstrahl in unsere Kirche, glücklicher Weise ohne zu zünden. Da vor Kirchturm bis dahin mit keinem Blitzableiter versehen war, beschloß der Kirchenvorstand einen solchen anbringen zu lassen. Zugleich sollte der schon ganz verblühene Knopf wieder neu vergoldet werden. Diese Arbeit wurde dem Klempnermeister Herrn Franz Gellrich aus Glatz übertragen, der sie in Gemeinschaft mit dem Zimmermann Herrn Alois Kröhn Nieder Langenau, ausführte. Die Kosten beliefen sich auf 220 M. Bei Öffnung des Knopfes wurde die beigeschlossene Urkunde vom 13. November 1855 vorgefunden.

Seit dieser Zeit hat sich Nachstehendes in der Gemeinde Nd. Langenau ereignet.

Während des Krieges 1866 fanden durch das Dorf täglich Truppendurchzüge und Einquartierungen statt. Im Kriege 1870/71 starben den Heldentod aus hiesigen Gemeinde August Mader bei Mars la Tour und Franz Lux bei Orleans.

Im Jahre 1874 wurde durch das Dorf die Eisenbahn gebaut und fand die Eröffnung der Strecke am 15. September 1875 statt. In diesem Jahre hatte Nd. Langenau 676 Einwohner.

1876 wurde dem Gotteshause vom Bauer Isedor Kriesten ein neuer Hochaltar für den Preis von 5400 M geschenkt.

(Seite 2.)

1877 bekam die Kirche eine neue Orgel für 3600 M. welche vom Orgelbauer Dinse aus Berlin gebaut worden ist.

1878 wurden die beiden Anteile Nd. Langenau Herberstein und Schnallenstein von K.K. Reg. zu einer

politischen Gemeinde vereinigt.

1880 und 1883 waren Überschwemmungsjahre.

1888 wurde eine Reparatur des Turmes beim sogn.

durchsichtigen vorgenommen, da durch eindringendes Wasser mehrere Balken schadhaft geworden waren. Die Kosten betragen 450 M.

1889 schenkte die Wirtschafterin Ernestine Grauer von hier der Kirche 2 bunte Glasbilder (Herz Jesu, Herz Maria)

1890 zählte Nied. Langenau 719 Personen.

W imię Trójcy Przenajświętszej

Dnia 9 maja podczas burzy uderzył w nasz kościół piorun, na szczęście nie zapalając go. Ponieważ wieża kościoła aż do tej pory nie była wyposażona w piorunochron, Rada parafialna postanowiła go zamontować. Równocześnie zdecydowano o pozłoceniu kuli całkiem spełzłej z pozłoty. Praca ta została zlecona mistrzowi blacharskiemu panu Franzowi Gellrichowi z Kłodzka, który miał ją wykonać razem z cieślą Panem Aloisem Kröhnem z Długopola Dolnego. Koszty wyniosły 220 Marek. Przy otwarciu kuli znaleziono załączony dokument z 13. listopada 1855.

Od tamtego czasu w gminie Długopole Dolne miały miejsce następujące wydarzenia.

Podczas wojny w 1866 roku dla wioski codziennością były przemarsze wojska i jego kwaterowanie.

W wojnie 1870/71 zginęli śmiercią bohaterską mieszkańcy naszej gminy August Mader koło Mars la Tour i Franz Lux koło Orleanu.

W roku 1874 przez wieś wybudowano linię kolejową, a jej otwarcie miało miejsce 15 września 1875 roku. W tym samym roku Długopole Dolne miało 676 mieszkańców.

W roku 1876 chłop Isador Kriesten ofiarował domowi bożemu ołtarz wartości 5400 marek.

(strona 2.)

W roku 1877 kościół otrzymał nowe organy za 3600 marek, które zbudowane zostały przez organmistrza Dinse z Berlina.

W roku 1878 obie części Długopola Dolnego - Herberstein i Schnallenstein zostały połączone w jedną gminę administracyjną.

Lata 1880 i 1883 były latami powodzi.

W roku 1888 przeprowadzono naprawę wieży - tak zwanej części przezroczystej, ponieważ wskutek przeciekającej wody miała uszkodzone liczne belki.

W roku 1889 tutejsza gospodyni Ernestine Grauer sprezentowała kościołowi 2 kolorowe obrazy na szkle (Serce Jezusa, Serce Marii) W r. 1890 Długopole Dolne liczyło 719 osób.

1893 wurde im Bade die evangel. Kirche gebaut.
1897 erhielt die Kirche, welche bis dahin mit Schindeln gedeckt war, eine neue Bedachung aus Cementdach=zungensteinen für den Preis von 1800 M.
In demselben Jahre wurde vom 29. zum 30. Juli unser Dorf durch Überschwemmung arg geschädigt. Der Schaden betrug mehr als 3000 M.
1898 zersprungen infolge Glatteis die kleine u. mittlere Glocke. Dieselben wurde im Jahre 1899 umgegossen und am 18. September 1899 durch den Großdechanten Dr. Mandel

Nieder-Hannsdorf geweiht.

1900 zählte Nd. Langenau 723 Einwohner.
1902 wurde das 100 jährige Bestehen des Bades Langenau festlich begangen.
1902 und 1903 wurde die neue Schule gebaut und am 8. November 1903 vom Ortsschulinspektor u. Großdechanten Dr. Hohaus Habelschwerdt eingeweiht.

1903 litt unser Dorf durch eine Große Überschwemmung. Der abgeschätzte Schaden belief sich auf 15000 M.
1905 waren in Nd. Langenau 635 Einwohner.
1907 schwoll durch wolkenbruchartigen Regen die Neiße

so an, daß auf weite Strecken die Ufer überschwemmt

(Seite 3)

wurden und ein Haus im Dorfe wegriß.
Augenwärtig werden im Dorfe die Regulierungsarbeiten an dem Neißeufer vorgenommen, wozu außer deutschen Arbeitern über 150 Italiener geworben sind.
(Arbeitslöhne hierbei bis 3 M. Vorarbeiter 4 M bis 4,50M.)

Als Gemeindevorsteher fungierten bis heut Brettenmühlen=besitzer Robert Jacob, Bauer Vincenz Löwe, Bauer August Kliegel, Stellenbes. Klemens Steiner u. gegenwärtig Hausbesitzer Ludwig Hirschfeld. Als Schöffen sind tätig Josepf Englich, Franz Spittler u. August Klar. Amtsvorsteher ist Badesbesitzer Deichhauptmann Müller. Landreat des Kreises ist Graf Fink von Finkenstein.

Pfarrer von Habelschwerdt, wohin auch unsere Kirche gehört ist Prälat, Großdechant Dr. Hohaus. Da selbst ist noch Pater Jung und Pater Pangratz als Seelsorger tätig.

Die 3 klassige kath. Schule wird zur Zeit von 120 Kindern

W 1893 w. uzdrowisku wybudowano kościół ewangelicki.
W roku 1897 kościół, który do tej pory był pokryty gontem, otrzymał nowe zadaszanie z dachówek cementowych kotwiących, za cenę 1800 M.
W tym samym roku od 29. do 30. lipca nasza wieś strasznie ucierpiała wskutek powodzi. Szkody wyniosły ponad 3000 M.
W 1898 r. w wyniku oblodzenia pękły mały i średni dzwon. Zostały one przetopione w roku 1899 i 18. września 1899 poświęcone przez „wielkiego dziekana” dra Mandla z Jaszkowej Dolnej.
W 1900 roku Długopole Dolne liczyło 723 mieszkańców.
W roku 1902 uroczyście obchodzono 100-lecie istnienia uzdrowiska Długopole.
W latach 1902 i 1903 wybudowano nową szkołę, a 8. listopada 1903 miało miejsce jej poświęcenie przez inspektora szkolnego i „wielkiego dziekana” dra Hohausa z Bystrzycy Kłodzkiej.
W 1903 r. nasza wieś ucierpiała w wielkiej powodzi. Oszacowane straty opiewały na 15000 M.
W 1905 roku w Długopolu Dolnym było 635 mieszkańców.
W 1907 r. Nysa wskutek deszczu podobnego do oberwania chmury wezbrała tak mocno, że na wielu odcinkach

strona 3

zostały zalane brzegi a we wsi zniszczyła dom.
Obecnie w wiosce są prowadzone prace regulujące brzeg Nysy, do których pozyskano oprócz robotników niemieckich ponad 150 Włochów. (Wynagrodzenie przy tym do 3 Marek, brygadziści 4 M. do 4,50 marek.)

Jako naczelnicy gminy funkcjonowali do dzisiaj właściciel tartaku Robert Jacob, kmieć Vincenz Löwe, kmieć August Kliegel, zagrodnik Klemens Steiner i obecnie chałupnik Ludwig Hirschfeld. Jako ławnicy występowali Josepf Englich, Franz Spittler i August Klar. Naczelnikiem urzędu jest właściciel uzdrowiska i przewodniczący związku wodnego Müller. Starostą powiatowym jest hrabia Fink von Finkenstein.

Proboszczem Bystrzycy, dokąd należy również nasz kościół, jest prałat, wielki dziekan Dr Hohaus. Jako duszpasterze pracują tam też ojciec Jung i ojciec Pangratz.

Do katolickiej szkoły 3-klasowej uczęszcza obecnie 120

besucht. Davon sind 111 kath. und 9 evangelisch. Als Lehrer wirken 1. Lehrer Ferdinand Gallisch, 2. Lehrer Pius Latzel

Die Stelle unser Kirchvorstand vertreten zur Zeit Schmiedmeister G. Thaddäus Fritsch u. Stellenbesitzer Pius Hartmann (Steinberg.)

Auf daß das neuvergoldete Kreuz nebst Knopf weithin leuchte und die Geistengemeinde unseres Dorfes zum zahlreichen Besuch unserer Kirche mahne, daß unsere Kirchengemeinde vor teglichem Unglück verschont bleibe das wolte Gott. Geschrieben am Tage der Aussetzung zum Besten der Nachwelt.

Nieder-Langenu, am 14. Juli 1908.

Übertragung: Lidia Zasępa

dzieci. Wśród nich jest 111 katolików i 9 ewangelików. Jako nauczyciele pracują Ferdinand Gallisch jako 1. nauczyciel i Pius Latzel jako 2. nauczyciel.

W Radzie Parafialnej reprezentują nas obecnie mistrz kowalski G. Thaddäus Fritsch i zagrodnik Pius Hartmann ze Steinbergu.

Aby nowo pozłożony krzyż oraz kula z daleka błyszczwały i przypominały wspólnocie duchowej naszej wioski o częstym odwiedzaniu kościoła, aby nasza wspólnota była chroniona przed codziennymi nieszczęściami - tego chciał Bóg. Napisane w dniu złożenia dla dobra potomnych.

Długopole Dolne, dnia 14. lipca 1908 r.

Tłumaczenie: Lidia Zasępa